

geçen kararlarla, Başkanun Sözcüsünün düşüncesi ve Raportör Üyenin inceleme raporu ve konu ile ilgili mevzuat içtihadları Birleştirme Kurulunca görüşülüp incelendi :

Dâva Daireleri Kurulunun 30/4/1965 tarih ve E : 1964/1749 ve K : 1965/1785 sayılı kararında; «4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı kanunla değiştirilen 10 uncu maddesi - binbaşılar için altı yıl (Havada, denizde beş yıl) - bekleme süresi tayin ve tesbit etmiş bulunmasına ve mezkûr maddedeki - havada - ibaresiyle, kanun koyucunun, uçucu personeli kastedtiği tabii olup dâvalı idarece ileri sürüldüğü ve hile yalnız hava kuvvetlerine mensup uçucu personele bu hakkı tanımak, zikredilen kanun maddesinin ruhuna aykırı olacağına, zira kara ve hava kuvvetleri tefrik edilmeksizin her iki sınıfa mahsus uçucu personelin de aynı riske maruz bulunmalarına ve mezkûr madde hükmünün tedvininin, bu riski karşılama amacına matuf olduğu zahir bulunmasına binaen...» kara ordusu topçu uçucularının noksan bekleme süresinden faydalanmaları gerektiğine karar verildiği halde Beşinci Dairece verilen 31/5/1965 tarih ve E : 1965/2649 ve K : 1965/1196 sayılı karar ile; «4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 10 uncu maddesi ile tesbit edilen bekleme müddetlerinden 4460 sayılı kanunla ilk defa hava tuğgenerallikte bekleme süresi iki yıla indirilmiş ve 5611 sayılı kanunla da - binbaşılıkta bekleme müddeti altı yıl (Denizde, havada beş yıl) - hükmü kabul edilmiştir. Her iki kanunun gerekçesinde, hava ordusu hizmetlerinin hususiyeti ve genç hava ordusu kumandanlarına olan ihtiyacın, 4273 sayılı kanunun 10 uncu maddesinde böyle bir değişikliğin yapılmasına lüzum gösterdiği belirtilmiştir. Mezkûr 10 uncu maddeye bir fıkra ekleyen 7417 sayılı kanun ile de denizde ve havada ibaresine vuzuh verilmiş - havada ibaresinin hava sınıfı uçucu subaylarını kapsadığı, tereddüde mahal bırakmayacak surette açıklanmak istenmiştir. Diğer taraftan, vazın kanun her sınıftan uçucuların hizmetin hususiyeti icabı maruz bulunduğu riski karşılamak için de ayrıca tazminat kanunları çıkarmış ve ilâveten 5434 sayılı kanunun 37 nci maddesi ile de itibari hizmet zammı kabul ...» edilmek suretiyle topçu uçucuları noksan bekleme süresinden faydalandırılmamış ve bu itibarla kararlar arasında uyumsuzluk meydana gelmiştir.

4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 10 uncu maddesinin ilk metninde her rütbedeki subaylar, sınıf farkı gözetilmeksizin, aynı terfi süresine tabi iken mezkûr maddenin 4460 sayılı kanunla yapılan tadili sırasında «tuğgeneral» ve «tuğamiral» lerin üç yıllık terfi süresine karşılık «hava tuğgenerali» için iki yıllık bir terfi süresi kabul edilmiştir.

Aynı kanunun 5611 sayılı kanunla değişik 10 uncu maddesinin 1 inci bendinde; subayların terfi hak kazanmaları için her rütbede fiili olarak en az bulunacakları süre aşağıda gösterilmiştir :

Üstegmen 6 yıl (Hava, denizde beş yıl)

Yüzbaşı 6 yıl (Havada 5 yıl)

Binbaşı 6 yıl (Havada, denizde 5 yıl)

Tuğgeneral, tuğamiral 3 yıl (Havada 2 yıl) ... «ve bu maddeye 7417 sayılı kanunla eklenen G fıkrasında ise; «bu maddenin 1 inci bendindeki üstegmen'in denizde ve havada, yüzbaşının havada, binbaşının denizde ve havada ve tuğgeneralin havada birer yıl noksan bekleme tabii olacakları hükmünden; havada uçucular, denizde rütbelerine ait bekleme müddetlerinin en az üçte birini bilfiil gemide ve filo kumandanlıklarında hizmet etmek suretiyle geçiren deniz muharip ve yardımcı sınıf subaylar istifade eder.» denilmektedir.

Yukarıki hükümlerde geçen (Havada) tabirinin anlam ve kapsamının ne olduğunun tesbit ve tayini kara ordusu topçu uçucularının da noksan bekleme süresinden faydalanıp faydalanamayacağını göstermektedir.

Gerçekten Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 6743 sayılı kanunla değişik 11 inci maddesinin II numaralı bendinde, bilfiil uçucu olup uçuculuk kudretini kaybeden hava subaylarının hava kadrosu dahilinde faal kıta veya yer hizmetlerinden alacakları siciller ile kara ordusu emsali nasplarını geçmemek partiyle terfi edeceklerinin beyan edilmesi ve aynı kanunun 17 nci maddesine bağlı terfi mahrutu ile ilgili cetvelde de «kara, deniz ve hava teşkilleri» ve «kara, deniz ve hava» tabirleriyle birlikte «her üç kuvvet emrinde» tabirinin kullanılması ve 5611 sayılı kanuna ait hükümet gerekçesinde «hava, deniz kuvvetlerine hizmet icabı olarak bugün mevcut olan ... bekleme süresi hükmü ipka edilmiştir...» denilmesi ve 10 uncu maddeye 7417 sayılı kanunla ilâve edilen G fıkrasında da noksan bekleme süresinde denizde deniz muharip ve yardımcı sınıf subayların istifade edeceğinin yazılı olması ve 5398 sayılı ve 4/1/1961 tarih ve 211 sayılı kanunlarla çeşitli mevzuatın incelenmesinden anlaşılabacağı üzere Türk Silahlı Kuvvetlerinin de

kara, deniz ve hava kuvvetlerinden teşekkül etmesi gibi sarahat ve delâletler Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 10 uncu maddesindeki (Havada) tabirinin lafız itibariyle hava kuvvetlerinde olarak anlaşılmasını gerekli kılar.

Kaldı ki, yukarıda açıklandığı üzere 4273 sayılı kanunun 10 uncu maddesinin ilk şeklide çeşitli rütbelerdeki kara, deniz ve hava subaylarının terfi süreleri birbirinin aynı iken 4460 sayılı kanunla yapılan değişiklik ile, tuğgeneral ve tuğamirallerin üç yıllık terfi sürelerine karşılık hava tuğgeneralleri için iki yıllık terfi süresi kabul edilmiştir. Bu tadil ile ilgili hükümet gerekçesi ve Milli Savunma Komisyonu mazbatasında, hava ordusu teşkilât ve kadrolarının tedricen genişletileceği, lüzumlu komuta eşhasının vaktiyle temini ve her türbede terfi için muayyen uçucuların bizzat yapılması mecburiyetinin de komuta eşhasının genç ve dinç elemanlardan mürekkep olmasını lüzumlu kıldığı ve bu sınıfın tercihan icap ettirdiği gençlik çağlarında yüksek emir ve komuta mevkilerine getirilmelerinin sağlanacağı ve ihtiyaca binaen noksan bekleme süresinin tedvinine lüzum görüldüğü ifade edilmiştir. Aynı maddenin 5611 sayılı kanunla değiştirilen ve halen yürürlükte olan metni ile ilgili hükümet gerekçesinde de, hava ve deniz kuvvetlerinde hizmetin icabı olarak mevcut olan noksan bekleme süresinin ipka edildiği belirtilmiştir. Bu arada 4273 sayılı kanunun değişik 10 uncu maddesine H fıkrası ilâvesine dair bazı milletvekilleri tarafından yapılan ve bütçe ve plân komisyonunca «... (Havada) tabirine kara ve deniz kuvvetleri pilot ve uçucuları ile deniz ve hava seyrisefer subayları da dahildir.» şekline konulan kanun teklifinin Millet Meclisinin 2/9/1963 tarihli birleşiminde cereyan eden görüşmeleri sırasında havada kademnin hizmetin zorluğu ve yıpratıcılığı dolayısıyla verilmediği hava ordusu uçuculuğu ile kara ordusu uçuculuğunun nitelikce birbirinden farklı olduğu ve topçu uçuculara da kıdem verilmesinin mahzurlu olduğu beyan edilerek kanun teklifinin reddi hakkındaki bir takrir red ve fakat Personel Kanunu ile birlikte mütalâa edilmek üzere Komisyona iadesi hakkındaki diğer bir takrir kabul edilmiştir. Yukarıki açıklamalar (Havada) noksan bekleme süresinin havadaki hizmetin zorluğu ve yıpratıcı ve riskli olması dolayısıyla kabul edilmediğini de teyit etmektedir.

Kanun hükümlerinin yorumlanmasında kanun koyucunun o hükmü koyarken güttüğü gaye ve maksattan uzaklaşılmasında da hukuk esaslarından bulunduguna göre; havada terfi süresinin azaltılmasında, kanun koyucu tarafından, kara ordusunda komuta mevkileri işgal etmeyen topçu uçucularının ve uçuculuk riskinin gaye ve hedef ittihaz edilmeksizin yalnız hava ordusunda her türbede uçuculuk yapılmasının gerekli kıldığı genç ve dinç yaşta komuta eşhası sağlamak maksadı güdüldüğünün dikkatten uzak tutulmaması gerekmektedir.

Sonuç : 4273 sayılı kanunun 5611 sayılı kanunla değişik 10 uncu maddesindeki (Havada) tabirinin hava kuvvetlerinde anlamında olup hızasında yazılı terfide noksan bekleme süresinden hava kuvvetleri uçucularının faydalanacağına ve bu sebeple içtihadın Beşinci Dairenin 31/5/1965 tarih ve E : 1965/2649 ve K : 1965/1196 sayılı kararı ve hile birleştirilmesine 12/2/1966 tarihli toplantıda üçte iki çoğunluk sağlanmadığından 19/2/1966 günlü toplantıda salt çoğunlukla karar verildi.

AZLIK OYU

Ne 4273 sayılı kanunda, ve de onu değiştiren kanunlarda (Havada) sözünün (Hava Kuvvetinde) yerine kullanıldığını gösterir açıklık vardır. Gerekçeler de böyledir.

Bazı Milletvekilleriince verilen, komisyonlarca kabul edilip Genel Kuruldan (Bu mesele Personel Kanunu ile çözümlenecektir) gerekçesiyle çevrilen tasarı ise olumlu bir delil değildir.

Bir fazla yıpranmayı, bir ağır riski karşılamak üzere kabul edildiği açık olan (Kısa süre bekleme) avantajının; yorum ilkelerine uymayan, hukuki değeri çok şüpheli istidlallerle yalnız bir uçucu kâtiye bahsetmek yersizdir.

Bu sebeple çokluk kararına karşıyız ve içtihadın Dâva Daireleri Kurulu kararına göre birleştirilmesinin kanuna uygun düşeceğine inanıyoruz.

ÖZETİ : Türkiye'den dış memleketlere ihraç edilen düşük kaliteli mallar karşılığında yapılan ithalattan, kambyo satış primi tahsil edilmesi lâzım geldiği hakkında Danıştay İçtihadları Birleştirme Kararı.

E. No : 1965/109
K. No : 1966/1

Türkiye'den dış memleketlere ihraç edilen düşük kaliteli mallar karşılığında, dış ülkelerden yurda yapılan ithalattan 4/8/1968 tarihinde

yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 15 sayılı Kararın neşrinde evvel memlekete fiilen ithal edilmemiş olan malların bu tarihten sonra ithallerinde, ilgililerden, kararın geçici 3 üncü maddesi delâletiyle ikinci maddesine tevfikân kambiyo satış primi alınıp, alınmayacağı konusunda Danıştay Sekizinci Dairesinin 2/1/1961 gün esas No: 1960/1867, Karar No: 1861/2 sayılı kararıyla, Dâva Daireleri Genel Kurulunun 24/3/1961 gün ve Esas No: 1958/713, Karar No: 279 sayılı kararları arasında aykırılık bulunduğundan, bu aykırılığın 521 sayılı Danıştay Kanununun 46 ncı maddesine göre İçtihadların birleştirilmesi yolu ile çözümlenmesi Danıştay Birinci Başkanlığınca istenmesi üzerine, konu ile ilgili kararlar, Başkanın Sözcüsünün düşüncesi ve Raportörün raporu ile bu işle ilgili mevzuat incelendi :

1 — Sekizinci Dairece verilen 2/1/1961 gün ve Esas No : 1960/1867, Karar No : 1961/2 sayılı kararda :

«Dâvacının düşük kaliteli tütünlerin ihracı imkânını teminen, bu tütünler karşılığında gerek doğrudan doğruya ihracatçısı tarafından, gerekse ahar bir kimse tarafından yurda döviz olarak değil, ancak mal olarak usulü dairesinde alınmış ithal müsaadesine istinaden dâva mevzuu ham maddeyi ithal ettiği ihtilâfı değildir. İhtilâf; muamelenin tekemmülünden sonra yurda fiilen ithali henüz yapılmadan 4/8/1958 tarihinde mer'iyete giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki 15 sayılı kararın muvakkat 3 üncü maddesi hükmünün bu nevi ithal keyfiyetine de şâmil olup, olmadığı hususundan doğmaktadır.

Mezkûr muvakkat 3 üncü madde açık olarak aynen : Bu kararın neşri tarihinden önce dövizleri satılmış veya Türk parası karşılıkları yetkili bankalara yatırılmış olup, henüz memlekete ithal edilmemiş olan malların ithalinde alâkahlar kararın ikinci maddesinde yazılı esaslar dairesinde kambiyo satış primi ödemek mecburiyetindedirler; hükmünü Amir bulunmaktadır.

Dâva mevzuu hâdisede düşük kaliteli tütünlerin ihracının temin etmek maksadıyla, istisnaen bu tütünler karşılığında yurda mal olarak ithal olunan ham maddelerin muvakkat 3 üncü maddede derpiş olduğu üzere kararnamenin neşri tarihinden önce dövizleri satılmış veya Türk parası karşılıklarının yetkili bankaya yatırılmış olduğu iddia edil-meyip, sadece bu ithal keyfiyetinin, netice itibariyle bir nev'i mahsup muamelesi olabileceği istidlâl ve muakale yolu ile ileri sürülmekte ve fakat sarîh bir metne istinat edilmemektedir.

Halbuki malî külfeti istilzam eden hükümlerin tanzim ve isdârı selâhiyetinin Anayasa'nın mutlak olarak kendisine hasr ve tahsis ettiği tegri uzvun çıkardığı malî kanun hükümlerinin dahi istidlâl yolu ile tevsi ve tegmiline cevaz bulunmamaktadır.

Diğer taraftan dâvalı idarenin mesnet olarak ileri sürdüğü mezkûr kararnamenin mer'iyet tarihinden evvelki vaziyetler hakkında mütakıl bir hükmü muhtevi bulunmamakta ve muvakkat 3 üncü maddede işbu maddedeki şartların tahakkuku halinde bu maddede derpiş edilen malların kambiyo satış priminin ne suretle hesap edileceği, hangi esas üzerinden ödeneceği bakımından atıf yapıldığı açıkça anlaşılmaktadır. Bu sebeple dâvacı hakkında müttehaaz karar ve muamelenin iptaline» denilmek;

2 — Dâva Daireleri Genel Kurulunca verilen 24/3/1961 gün ve Esas No : 1958/713, Karar No : 1961/279 sayılı kararı da «Dâvacı; iadesini istediği 3466 lira 81 kuruş primi 22/9/1958 tarihinde ödediğine ve dâvasını da 17/12/1958 tarihinde açtığına göre süre aşımı ve Teşkilâtı Esasiye Kanununun 6 ncı maddesine göre, Büyük Millet Meclisi tegri selâhiyetini bizzat kullanmak mecburiyetinde olduğundan dâva konusu tasarrufun tegri bir tasarruf olduğu iddiaları varit görülmemiştir.

Dâvacının; fındık ihracı karşılığında gerek doğrudan doğruya ihracatçısı tarafından ve gerekse ahar bir kimse tarafından yurda mal ithali suretiyle usulü dairesinde dâva mevzuu ham maddeyi ithal ettiği ihtilâfı değildir.

İhtilâf, muamelenin tekemmülünden sonra yurda fiilen ithali henüz yapılmadan 4/8/1958 tarihinde yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 15 sayılı Kararın muvakkat 3 üncü maddesi hükmünün bu nev'i ithal keyfiyetine de şâmil olup, olmadığı hususundan doğmaktadır. Mezkûr muvakkat 3 üncü maddede açık olarak aynen; (Bu kararın neşri tarihinden önce dövizleri satılmış veya Türk lirası karşılıkları yetkili bankalara yatırılmış olup henüz memlekete ithal edilmemiş malların ithalinde alâkahlar kararın 2 ncı maddesinde yazılı esaslar dairesinde kambiyo satış primi ödemek mecburiyetindedirler.) hükmünü taşımakta olup, bu maddenin atıfta bulunduğu 2 ncı maddenin 1 inci fıkrasıyla, işbu kararın neşri tarihinden itibaren yapılacak her türlü döviz satışlarında bankalarca, alâkahlardan dövizlerin

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından tesbit edilen satış fiyatlarına ilâveten beher A. B. D. doları itibariyle 620 kuruş kambiyo satış primi tahsil edilir ve 3 üncü fıkrası ile de; (Mahsup suretiyle vâkı muamelelere mütâallik döviz satışları da yukarıki fıkralar ahkâmına tabidir.) diye hüküm sevk edilmiş bulunmaktadır.

Hâdisede bahis konusu kararın neşri tarihinden önce açık bir döviz satış muamelesi bulunmamakla beraber mahsup suretiyle bir döviz satışı bulunduğu duruşmada verilen teknik izahattan anlaşılmıştır.

Nitekim Türk Parası Kıymetini Koruma hakkında 14 sayılı kararın 20 ncı maddesine göre ticari ve gayri ticari her türlü menabiden tahassül eden bîlcümle dövizler, Maliye Bakanlığı emrinde olup, döviz tahsisleri ve sarfiyatı, ihtiyaçların nev'ine ve ehemmiyetine göre tanzim ve icra edilir. Dâvacıya da fındıkların ihracından husule gelen dövizler, bu husustaki mevzuata tevfikân iktisap ettiği ithal hakkına mu-kabil yetkili mercilerce hesaben tahsis edilmiş ve böylece mahsup suretiyle bir döviz satış muamelesinin cereyan ettiği tahakkuk etmiştir.

Bu sebeple 15 sayılı kararın muvakkat 3 üncü maddesi delâletiyle 2 ncı maddenin tatbiki suretiyle yapılan muamelede bir yolsuzluk görülmediğinden dâvanın reddine» karar verilmek suretiyle iki ayrı hüküm tesis edilmiş bulunmaktadır.

Bu konuda yapılan müzakereler sonucunda : 1715 sayılı Kanunun 37 ncı maddesine tevfikân T. C. Merkez Bankası tarafından tesbit edilen döviz fiyatlarına ilâveten beher A. B. D. doları başına 620 kuruş kambiyo satış primi tahsiline, 1567 sayılı Kanunun 6258 sayılı Kanunla değişik 1 inci maddesine tevfikân çıkarılan 2/8/1958 tarihli ve 4/10641 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulan Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 15 sayılı kararla derpiş edilmiştir.

Kambiyo satış primi ihdasına ait mezkûr kararın 2 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında (İşbu kararın neşri tarihinden itibaren yapılacak her türlü döviz satışlarında, bankalarca, alâkahlardan, dövizlerin T. C. Merkez Bankası tarafından tesbit edilen satış fiyatlarına ilâveten beher A.B.D. doları itibariyle 620 kuruş kambiyo satış primi tahsil edilir.) hükmü bulunduğu gibi 3 üncü fıkrasında da (Mahsup sureti ile vâkı muamelelere mütâallik döviz satışları da yukarıdaki fıkralar ahkâmına tabidir.) denilmekte ve kararın geçici 3 üncü maddesinde (Bu kararın neşri tarihinden önce dövizleri satılmış veya Türk lirası karşılıkları yetkili bankalara yatırılmış olup, henüz memlekete ithal edilmemiş olan malların ithalinde, alâkahlar kararın 2 ncı maddesinde yazılı esaslar dairesinde kambiyo satış primi ödemek mecburiyetindedirler. Sözü edilen primler tediye olunmadan gümrüklerden malların ithaline müsaade edilmez.) kaidesi konulmuştur.

28/2/1955 tarihli ve 4/5842 sayılı Kararla yürürlüğe konulan Türk Parası Kıymetini Koruma hakkında 14 sayılı Kararın 11 inci maddesinde (Memlekete getirilmesi mecburi dövizleri, bu mecburiyette bulunanların ihtiyaçları için tahsis edilen dövizlerle mahsup etmeğe Maliye Bakanlığı veya yetkili kılacağı merciler selâhiyetlidir.); 20 ncı maddesinde (Ticari, veya gayri ticari her türlü menabiden tahassül eden bîlcümle dövizler Maliye Bakanlığı emrinde olup, döviz tahsisleri ve sarfiyatı, ihtiyaçların nev'ine ve ehemmiyetine göre tanzim ve icra edilir. Türkiye'de mukim hakiki ve hükmi şahısların yabancı memleketlerde bulunan dövizleri ile, haricte herhangi bir tediye yaptırımları veya bu dövizleri başkalarına devir ve ciro etmeleri veya bu dövizler üzerinde herhangi bir muamele ifa eylemeleri Maliye Bakanlığının önceden müsaadesine tabidir.

21 inci maddesinde (Türkiye'de hakiki ve hükmi şahıslar önceden izin almadıkça Türkiye'ye dahil veya haricindeki dövizleri ile, haricteki her türlü kıymet, hak ve alacaklarını Türkiye'de mukim diğer hakiki veya hükmi şahıslara devredemezler, satamazlar, mezkûr şahıslar namına haricden tevdiat yapamazlar veya yaptırıamazlar, haricden tediye yapılmasını mümkün kılacak vesaik ve evrak tanzim edemezler.)

31 inci maddesinde (Yabancı memleketlere bir defaya mahsus olsa dahi her türlü mal ihraç edenler, bu malların bedelini teşkil eden dövizleri Türkiye gümrüklerinden fiili ihraç tarihinden itibaren en geç 3 ay zarfında yurda getirmeye ve her halûkarda emirlerine geçtiği tarihten itibaren en çok 15 günde Türkiye'deki yetkili bir bankaya satmaya mecburdurlar.) hükümleri mevcuttur.

Türk Parası Kıymetini Koruma hakkında 14 sayılı Karara ek 17/12/1955 tarih ve 4/6328 sayılı Kararda resmî ve hususi sektörlerin döviz ihtiyaçları ile ticari ve gayri ticari döviz gelirlerinin yıllık muhammenatını gösterir döviz cetvellerini tanzime, adı geçen sektörlerle yapılacak tahsislerle kredili muamelelere ve T. C. Merkez Bankasınca ay içerisinde icra edilecek transferleri ihtiyaçların nev'ine ve ehemmiyetine göre tesbite Maliye, Ticaret, Sanayi, Gümrük ve İnhisarlar, Ba-

yındırılık Bakanları ile Başbakan tarafından tâyin edilecek bir Devlet Bakanı memur edilmiş ve bu komite memleketin mübrem ihtiyaçlarını ve döviz gelirlerini nazarı itibare alarak tahsisler yapmayı, ihracattan tahassül eden dövizleri ithalât bedellerinin ödenmesine tahsis etmeye ve bu suretle mahsup işlemlerini yürütmekle görevlendirilmişlerdir.

Mal ihracında ana prensip ihracatı mütaakip vesaik (Konşimento, fatura, menşe şahadetnamesi gibi) yukarda açıklanan hükümlere uygun olarak Maliye Bakanlığınca yetkili kılınan bankaların mesuliyet ve kefaleti altında tahsile gönderilir. İhracatçı hiçbir suretle mal bedelini teskil eden dövizler üzerinde tasarrufta bulunamaz.

Bir kısım ihraç mallarımızın dünya piyasasındaki fiyatlar üzerinde satışı kabil olmadığından ihraç imkânını sağlamak maksadı ile ithal mallarındaki kıtlığın doğurduğu pirimlerden istifade etmek sureti ile düşük kaliteli fındık, tütün, krom gibi malların ihracında elde edilecek dövizlerin, bazı şartlarla ithalâtçıya satışına ihracatçı mezuun kılınmıştır. İthalâtçı ise ihracatçıdan satın aldığı döviz tıpkı T. C. Merkez Bankasından satın alınmış gibi 14 sayılı Kararın 41 ve mütaakip maddeleri ile tesbit edilen esaslar içinde ithalâtta kullanılır ve bu suretle de mahsup muamelesi cereyan etmiş olur.

İhracat hesapları, mukabil ithalât vesaikına istinaden kapatılabilenkte, ihracatçı ihracat bedeli mukabilinde alâkalı kambiyo mercii nezdinde borçlanmış olduğu döviz hesabını kapatabilmesi için ithalât vesaikını ilgili kambiyo mercisine tevdi eylemek, aksi takdirde dövizleri muayyen süre içinde yurda getirmek mecburiyetindedir.

Bu itibarla 4/8/1958 tarihinde yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 15 sayılı Kararın neşrinden evvel memleket fiilen ithal edilmemiş olan malların, bu tarihten sonra ithallerinde alâkalıların, kararın geçici 3 üncü maddesi delâleti ile 2 nci maddesinde tevfi kan kambiyo satış pirimi ödemeleri gerektiği neticesine ulaşılmış

olduğundan İçtihadın Dâva Daireleri Genel Kurulunun (Dâva Daireleri Kurulu) 24/3/1961 tarihli ve Esas No : 1958/713, Karar No : 1961/279 sayılı Kararı dairesinde birleştirilmesine 12/2/1966 gününde 521 sayılı Danıştay Kanununun 24 üncü maddesine göre üçte iki oyçokluğu ile karar verildi.

MUHALEFET ŞERHİ

Düşük kaliteli malların ihracını temin etmek maksadı ile, istisnaen bu mallar karşılığında yurda ithal olunan ham maddelerin Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 15 sayılı Kararın geçici 3 üncü maddesinde derpiş olunduğu üzere kararnamenin neşri tarihinden önce dövizleri satılmış veya Türk parası karşılıkları yetkili bankaya yatırılmış olduğu iddia edilmeyip sadece, bu ithal keyfiyetinin, netice itibarıyla bir nev'i mahsup muamelesi olabileceği istidlâl ve muakale yolu ile ileri sürülmekte ve fakat sarîh bir metne istinad edilmemektedir. Halbuki mali külfeti istilzam eden hükümlerin tanzim ve isdarı salâhiyetinin Anayasa'nın mutlak olarak kendisine hasır ve tahsis ettiği teşrii uzvun çıkardığı mali hükümlerinin dahi istidlâl yolu ile tevsi ve teşmiline cevaz bulunmamaktadır.

Diğer taraftan dâvalı idarenin mesnet olarak ileri sürdüğü mezkûr kararnamenin 2 nci maddesi, kararnamenin mer'iyeti tarihinden evvelki vaziyetler hakkında müstakil bir hükmü muhtevi bulunmamakta ve muvakkat 3 üncü maddede işbu maddedeki şartların tahakkuku halinde bu maddede derpiş edilen malların kambiyo satış piriminin ne suretle hesap edileceği, hangi esas üzerinden ödeneceği bakımından atıf yapıldığı açıkça anlaşılmaktadır. Bu itibarla İçtihadın 8 inci Dairesinin 2/1/1961 gün ve Esas No : 1960/1867, Karar No : 1961/2 sayılı Kararı dairesinde birleştirilmesi gerektiği oyu ile karara karşıyız.

YÖNETMELİK

Ege Üniversitesi Rektörlüğünden :

Ege Üniversitesi Radyoizotop Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Amaç ve kuruluş :

Madde 1 — Ege Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olmak üzere, Üniversitenin radyoizotop araştırmaları ile ilgilenecek fakülteleri ile doğrudan doğruya Rektörlüğe bağlı yüksek okulların, radyoizotoplarla ilgili araştırmalarda bulunabilmeleri amacı ile «Ege Üniversitesi Radyoizotop Araştırma Merkezi», kısaltılmış adı «EÜRIAM» kurulmuştur.

EÜRIAM'ın yönetimi ve çalışması bu Yönetmelikteki esaslara göre düzenlenir.

Yönetim :

Madde 2 — EÜRIAM'ın çalışma ve yönetimi, bu konu ile ilgilenen her fakültenin, profesörler kurulunca seçeceği ikişer ve Rektörlüğe bağlı yüksek okulların birer öğretim üyesi adayları arasından iki yıl için, Senatoca gizli oyla seçilecek beş öğretim üyesi ile, müşavir olarak katılacak sekreter ve teknik uzmandan oluşmuş, yönetim kurulunca sağlanır.

İki yıl sonunda, evvelce seçilen öğretim üyelerinin, aynı yollarla tekrar seçilmesi caizdir.

Madde 3 — Yönetim Kurulu kendi üyeleri arasından birini, gizli oyla, iki yıl için, Yönetim Kurulu Başkanı ve EÜRIAM Direktörü olarak seçer.

Madde 4 — Direktör, Yönetim Kurulunca alınacak prensip kararlarına göre EÜRIAM'ın işlerini yürütür. Alınmış kararları uygular. Bütçe hazırlıklarını yapıp, Yönetim Kurulunun onayına ve bundan sonra Rektörlüğe sunar. Direktör, EÜRIAM'ın işlerinin düzenli yürütmesi ve verilen çalışmaların yapılmasında Yönetim Kuruluna karşı birinci derecede sorumludur.

Direktör, herhangi bir sebeple geçici olarak vazifesinden ayrıldığı takdirde, üyelerden birini kendisine vekil tâyin eder.

Madde 5 — EÜRIAM, Yönetim Kurulu normal olarak her iki ayda bir Direktörün vâkı daveti üzerine toplanır. EÜRIAM'ın çeşitli genel

hizmetleri ile ilgili malî ve idari meselelerini inceler ve karara bağlar. Gerekli tedbirleri alır ve ek yönetmelik tasarılarını hazırlar, bütçe çalışmalarını karara bağlar. Direktörlüğe uygulanmak istegi ile gelmiş araştırma projelerini inceler ve bunlar hakkında gerekli kararları verir.

Yönetim Kurulu, Direktörün lüzum göstereceği hallerde veya 3 üyenin yazılı istegi üzerine belirtilen günlerde olağanüstü toplanır.

Madde 6 — Sekreter, Yönetim Kurulu kararı ve Rektörün onayı ile atanır. Sekreter, Yönetim Kurulunun raportörlüğünü yapar. Direktörün EÜRIAM ile ilgili işlerinde yardımcısıdır. Kendisine bağlı personel ile, merkezin alım, satım, aynıyat, ambar, demirbaş işlerini düzenler. Merkezle ilgili her türlü yazışmaların düzenle yapılmasını sağlar. Merkezin teknik personelinin, merkezde uygulanan araştırmalarda tam yararlı olması için teknik uzmanın vereceği raporlara uygun olarak çalışma düzenini sağlar. Gerekli tedbirleri teklif edip, Direktörün onayından sonra uygular.

Madde 7 — Direktör, her yıl Mart ayı başında merkezin çalışmalarını, uygulanan proje ve gelecek yıl için tasarlanmış çalışmalar hakkında geniş bir raporu, Yönetim Kuruluna sunar. Rapor, Yönetim Kurulunda incelendikten sonra, Senato'ya gönderilir.

Malî hükümler :

Madde 8 — EÜRIAM için gerekli yıllık giderler ve yatırımlar, karşılıkları ile, gerekli eleman kadroları Rektörlük bütçesinde özel bir bölümde yer alır.

Madde 9 — Her yıl bütçenin özel bölümünde yer alan cari ve yatırım giderlerinin harcanması Yönetim Kurulunca hazırlanan programlar çerçevesi içinde Direktör tarafından yapılır. Bu harcamalarda Direktör ita âmiri, sekreter tahakkuk memurudur.

Madde 10 — EÜRIAM ile ilgili her türlü satılma ve tahakkuk işlerinde Üniversiteye bağlı diğer fakültelerdeki usuller aynen uygulanır.

Madde 11 — EÜRIAM Yönetim Kurulunun teklifi ve Rektörlüğün onayı ile merkeze bir teknik uzman atanır. Uzman, bu sahada yeter tecrübe ve bilgiye sahip, Üniversite mezunu yerli ve yabancı tâlipler arasından tâyin edilir.